

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TARBIYALANUVCHILARNI TAFAKKURLARINI OSHIRISHDA PEDAGOGNING TUTGAN O'RNI

Yunusaliyeva Xumora Sodiqjon qizi

Farg'ona shahar 9-sonli Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachi uslubchisi

Annotatsiya

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisining kasbiy muhim fazilatlari “Tarbiyachi shunchaki ruhiy holat” Tarbiyachi kim deb ataladi? Buni aytish juda qiyin. Bola uchun tarbiyachi, ikkinchi ona kabi. Bolani kim yaxshiroq tushunadi? Bu sizni tinchlantiradi va dunyoga qanday yurish kerakligini aytadi. Pedagog bu shunchaki ruhiy holat, busiz bola olamiga kirib bo'lmaydi.

Kalit so'zlar

iste'dod va qobiliyat, mas'ul ijrochi, ta'lim tarbiya, pedagog.

Tarbiya har qanday sharoitda ham nurli cho‘qqilarga yetishish yo‘lini ko‘rsatishi bilan birga kishi zehni, fikrini qilich kabi o‘tkir qiladi va har bir shaxsga ma’naviy ozuqa berib, madaniyat, ma’rifat dunyosiga olib kiradi. Yomon odamlardan, yomon ishlardan qaytaradi. Yaxshi xulq va odobli bo‘lishga xizmat qiladi. Natijada kishilar har yerda aziz va hurmatli bo‘ladilar. Kishi hayotini to‘g‘ri yo‘lga soladigan vosita bu – tarbiyadir. Shuning uchun ham xalq orasida tarbiya orqali oliy fazilatlarga, ulug‘likka va orzu-istaklarga erishgan buyuk kishilar qadrlanadi. Tarbiya yaxshi-yomonni tanish, halol-haromning farqiga borish, do‘stlik va qarindosh-urug‘ning fazilatlarini anglash, qonun-qoidalarni tushunish, haq huquqlarini bilish kabi ijtimoiy ahamiyatga ega bo‘lgan sifatlarni ham kamol toptiradi. Bizda bola tarbiyani oilada ota-onadan, maktabda ustoz-murabbiydan oladi. Shu o‘rinda tarbiya borasida o‘qituvchilarning o‘rnini alohida ta’kidlash zarur.

Tarbiyachi tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda istiqbolli rejalarni ishlab chiqishi va unda har bir tadbirning mazmuni, muddatlari, mas’ul ijrochilar va mo‘ljallanayotgan tadbirlarning samaradorlik darajasiga ahamiyat berishi muhim o‘rin tutadi. Shu munosabat bilan bo‘lajak tarbiyachi o‘quv-tarbiya jarayonlarini tahlil qilish, turli uslublarni qo‘llash, ongli ravishda faol fikr yuritish, bilimni safarbar qilish, o‘zi bajaradigan barcha ish jarayonlarini mustaqil ravishda amalga oshirish kabi tajriba va pedagogik mahoratga ega bo‘lishi zarur.

Shiddat bilan o‘zgarayotgan yangi O‘zbekistonda o‘quvchi-yoshlarni ijtimoiy hayotga muvaffaqiyatli tayyorlashda mas’uliyat, majburiyat, huquqiy ong va huquqiy madaniyat, teran dunyoqarash, sog‘lom e’tiqodlilik, ma’rifatlilik, diniy va milliy bag‘rikenglik, ma’naviyat, fuqaroviy madaniyat kabilarni shakllantirish kun tartibidagi asosiy masalalarga aylanib bormoqda. Chunki tarbiya dunyoda yuz berayotgan murakkab geosiyosiy va mafkuraviy jarayonlarga to‘g‘ri baho bera olish, ijtimoiy muammolarni hal etishda to‘g‘ri qaror qabul qilish, hayotda o‘z o‘rnini topish bilan bog‘liq bo‘lgan aniq maqsadlarni shakllantirish, oila – jamiyat o‘rtasidagi munosabatlar uzilib qolishining oldini olish, loqaydlik, huquqbuzarlik, «ommaviy madaniyat»ning turli ko‘rinishlaridan saqlash imkoniyatini yaratishda ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu jihatdan ham bo‘lajak tarbiyachilar tarbiya ishlarini tashkil etish va

boshqarishda ilg‘or pedagogik tajribalarni aniqlash, o‘rganish va ularni ommalashtirish, ilmiy-tadqiqot izlanishlarini amalga oshirish, o‘quvchilarni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash, o‘quvchilar tarbiyasida oilaning maktab bilan o‘zaro samarali hamkorligini mustahkamlash, ota-onalarga, boshqa millat va madaniyat vakillariga bo‘lgan hurmatni umuminsoniy tamoyildan kelib chiqib shakllantirishni qo‘llab-quvvatlash, bola huquqlarini himoya qilish va ularning qonuniy manfaatlarini ta‘minlashga alohida e‘tibor qaratishi lozim.

Dunyoda minglab kasblar bor, ularning barchasi zarur va qiziqarli. Lekin har bir inson o‘zining tabiiy qobiliyatlari va moyilliklariga mos keladiganini tanlashi kerak, ya‘ni. chaqiruvingizni toping. Menimcha, yer yuzidagi ko‘plab kasblar orasida tarbiyachilik kasbi eng qiziqarli va jozibali hisoblanadi.

Yaxshi o‘qituvchi - dono hakam. Biz, haqiqiy tinchlikparvarlar sifatida, uyg‘unlikka erishish uchun qarama-qarshiliklarni bartaraf qilamiz. Tarbiyachi Femida singari adolat tarozisida yaxshilik va yomonlikni, amal va harakatni tortadi, lekin jazolamaydi, balki ogohlantirishga harakat qiladi. Yaxshi tarbiyachi - aktyor, ssenariy muallifi, rassom. Har qanday faoliyatni zavqga aylantirish uning kuchida. Ijodkorlik - eng yaxshi tarbiyachi!

Insonni to‘liq ma‘noda tarbiyalash mo‘jiza ko‘rsatish demakdir va bunday mo‘jizalarni har kuni, har soatda, har daqiqada oddiy odamlar – bog‘cha tarbiyachilari amalga oshiradilar. Bugungi kunda bog‘chaga qanday o‘qituvchi kerak? Menimcha, u har doimgidek - mehribon, samimiy, e‘tiborli, sabrli, izlanuvchan, hayotga qiziquvchan, barcha shaxsiy muammolarini bog‘cha eshigidan tashqarida qoldirishga qodir.

Zamonaviy pedagog - bu turli xil dasturlar va uslubiy ishlanmalarni tushunadigan malakali mutaxassis, u har doim hamkorlik va o‘zaro yordamga tayyor, hamfikrlar jamoasida qanday ishlashni biladigan sezgir hamkasbdir. Bu shunchaki yaxshi odam. Men uchun kasbim doimo bolalik olamida, ertaklar va xayolot olamida bo‘lish imkoniyatidir. Ayniqsa, bolalarning ko‘zlari katta-katta ochilganini ko‘rganingizda tarbiyachi kasbining ahamiyatini anglaysiz; har bir so‘zimni, qarashimni va ishoralarimni ochko‘zlik bilan ushlagan ko‘zlar; ko‘zlar dunyoni quchoqlashga tayyor. Bu bolalarning ko‘zlariga qarab, ular sizga muhtojligini, siz ular uchun butun olam ekanligingizni, kelajak qahramonlarining nihollarini qo‘yishingiz, ularni sevgingiz bilan qo‘llab-quvvatlayotganingiz, qalbingizga iliqlik bag‘ishlayotganingizni tushunasiz. Axir sizning g‘amxo‘rligingiz, mehringiz, umidingizning mitti nihollari ko‘tarilib, quyoshga, dunyoga cho‘zilayotganini ko‘rish qanday baxt.

Bolalar bilan ishlash menga o‘zimdagi eng yaxshi narsalarni ko‘rsatish imkoniyatini beradi: ham ruhiy fazilatlar, ham qobiliyatlar. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda men ularning qanchalik boshqacha, oldindan aytib bo‘lmaydigan, qiziqarli, kulgili, hayratlanarli darajadaaqli ekanligiga hayron bo‘lishni to‘xtatmayman. Har bir bola noyobdir. Unda iste‘dodli rassom, izlanuvchan kuzatuvchi va tinimsiz tajriba o‘tkazuvchi yashaydi. U go‘zallik va mehribonlikka ochiq, yolg‘on va adolatsizlikka sezgir. Ha, ularning barchasi bir-biridan farq qiladi, ularning har biri o‘ziga xosdir, har birining o‘ziga xos kayfiyat va hissiyotlar palitrasi bor, ular bilan uxlab qoladi va uyg‘onadi.

Mening pedagogik falsafamning asosiy tarkibiy qismlari - bu bolaga ishonish, uning hayratlanarli qalbini, uning harakatlarini, umidlarini qabul qilish, shuningdek, uning eng

muhim ehtiyojlaridan biri - sevgiga bo'lgan ehtiyojni qondirish. Mening muvaffaqiyatimning siri imondadir va men chin dildan ishonamanki, agar bola bilan muloqotda men sevgi, tushunish va hurmatga to'la bo'lsam, u menga taqlid qilib, buni eng yaxshi qabul qiladi va davom ettiradi. Menimcha, qancha ko'p bersangiz, o'zingizda shunchalik ko'payasiz. Menimcha, pedagogikada faqat bolalarni sevadigan odamlar ishlashi kerak, va o'qituvchi tabiatan optimist bo'lishi kerak. Ba'zan qanchalik qiyin bo'lmasin, hech qachon taslim bo'lmaslik kerak, chunki bolalar bog'chasi - bu bolalarga sodiqlik qasamyodi va ularning kelajagi uchun katta mas'uliyat hissi. Mening guruhimda bilim baxti, muloqot quvonchi, sevgi va ijod muhiti, doimiy izlanish, o'quvchi va o'qituvchining birligi doimo hukmron bo'lishini xohlayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. “O‘zbekiston” 2016.
- 2.Sharipov Sh.S. Pedagogikheskiye usloviya formirovaniya izobretatelskogo tvorchestva studentov:
- 3.Sharipov Sh.S. Kasb-hunar ta’limida o‘quvchilar ijodkorlik qobiliyatlarini uzluksiz rivojlantirish. Monografiya. - Toshkent, 2005. -140 b.
- 4.Tolipov O‘.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari. - T.: Fan, 2006. - 247.
5. Sabirov, O. I., Yusupov, D. B., Akbarova, N. A., & Sapaev, U. K. (2022). On the theoretical analysis of parametric amplification of femtosecond laser pulses in crystals with a regular domain structure. *Physics of Wave Phenomena*, 30(4), 277-282.
6. Saydiyevna, K. G. (2023, April). O ‘ZGA TILLARNI O ‘QITISHDA INTERNETNING O ‘RNI. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCES WITH HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS* (Vol. 1, No. 14.04, pp. 110-113).